

Beleidsregels Jeugdhulp Utrechtse Heuvelrug 2015

Datum   2 december 2014
Afdeling   Maatschappelijke
              Ontwikkeling
Auteur   I. Achterberg
              A. Czyzewski

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Wat zijn beleidsregels en waarom zijn ze er?.....	4
1.2	Ondersteuning voor alle inwoners.....	4
1.3	Bevoegdheden.....	5
1.4	Beleidsregels én maatwerk.....	5
2	Definities en begrippen.....	7
2.1	Algemene toelichting.....	7
2.2	Definities en begrippen.....	7
3	Wat verandert er?.....	10
3.1	Nieuwe taken.....	10
3.2	Wie voert die nieuwe taken uit?.....	10
3.3	Anders werken.....	10
3.4	Wat betekent dit?.....	11
4	Aanvraag hulp en ondersteuning.....	12
4.1	Hulpvraag.....	12
4.2	Melding van een hulpvraag.....	12
4.3	Onderzoek.....	12
4.4	Familiegroepsplan.....	13
4.5	Aanvraag.....	13
4.6	Woonplaatsbeginsel.....	14
5	Vormen van jeugdhulp.....	15
5.1	Algemene voorzieningen.....	15
5.2	Collectieve voorzieningen.....	15
5.3	Individuele voorzieningen.....	16
5.3.1	Individuele voorziening: Behandeling & hulp.....	16
5.3.1.1	Wat valt onder Behandeling & hulp?.....	17
5.3.2	Individuele voorziening: Begeleiding.....	17
5.3.2.1	Wat valt onder Begeleiding?.....	17
5.3.3	Individuele voorziening: JeugdzorgPlus.....	17
5.3.3.1	Wat valt onder JeugdzorgPlus?.....	18
5.3.4	Individuele voorziening: Pleegzorg.....	18

5.3.4.1	Wat valt onder pleegzorg?	18
5.3.5	Individuele voorziening: zeer specialistische functies	18
5.3.5.1	Wat valt onder zeer specialistische functies?	18
5.4	Landelijke voorzieningen	19
5.4.1	Wat valt onder landelijke voorzieningen?	19
6	Hoe leveren we hulp en ondersteuning?	20
6.1	Wijze van verstrekking	20
6.2	Zorg in natura	20
6.3	Persoonsgebonden budget (pgb)	20
6.4	Keuzemogelijkheid	20
6.5	Mogelijkheid om op eigen kosten keuzes te maken	21
6.6	Combineren	21
6.7	Beschikking	21
7	Persoonsgebonden budget uitgelicht	22
7.1	Persoonsgebonden budget (pgb)	22
7.2	Trekkingsrecht	22
7.3	Voorwaarden om in aanmerking te komen voor een pgb	22
7.4	Welke ondersteuning kan een jeugdige en/of ouder inkopen met een pgb?	24
7.5	Pgb afnemen vanuit het sociaal netwerk	24
7.6	Plek van levering	24
7.7	Gezamenlijk inkopen	24
7.8	Sommige voorzieningen zijn uitgesloten van pgb	25
7.9	Hoogte van het pgb	25
7.10	Controle op de uitgaven vanuit pgb	25
8	Ouderbijdrage	26
8.1	Ouderbijdrage	26
8.2	Wanneer is een ouderbijdrage verschuldigd?	26
9	Positie van jeugdigen en ouders	27
9.1	Inwonerparticipatie	27
9.2	Medezeggenschap	27
9.3	Vertrouwenspersoon	27
9.4	Klachtenafhandeling	27
9.5	Cliëntondersteuning	28
10	Kwaliteit	29
10.1	Kwaliteit van voorzieningen	29
10.2	Klanttevredenheid	29
10.3	Calamiteiten	29
10.4	Privacy	29

1 Inleiding

1.1 Wat zijn beleidsregels en waarom zijn ze er?

De Jeugdwet maakt onderdeel uit van de bestuurlijke en financiële overdracht van alle taken rond jeugdhulp naar gemeenten. Die taken zijn nieuw voor gemeenten. De overdracht gaat tevens gepaard met een budgetkorting. De gemeente krijgt minder geld om alle taken uit te voeren. Er gaat dus veel veranderen voor iedereen die met jeugdhulp te maken heeft.

De Verordening Jeugdhulp gemeente Utrechtse Heuvelrug 2015 (hierna: 'Verordening') en het Besluit Jeugdhulp Utrechtse Heuvelrug 2015 (hierna: 'Besluit') geven uitvoering aan de Jeugdwet. Dit zijn juridisch, technische documenten die voor mensen moeilijk te lezen en te begrijpen kunnen zijn.

In dit document, de beleidsregels Jeugdhulp Utrechtse Heuvelrug 2015, staat hoe het college van burgemeester en wethouders omgaat met haar bevoegdheden in de uitvoering van de Jeugdwet. Het is een vertaalslag van de Verordening Jeugdhulp Utrechtse Heuvelrug 2015 en het Besluit Jeugdhulp 2015 en het moet ervoor zorgen dat elke lezer begrijpt wat er in het kader van jeugdhulp gaat gebeuren.

1.2 Ondersteuning voor alle inwoners

De zorg gaat veranderen per 1 januari 2015. Gemeenten zijn dan verantwoordelijk voor bijna alle ondersteuning¹ op het gebied van zorg en welzijn, werk en inkomen en zorg voor jeugd. De gemeente Utrechtse Heuvelrug zet in op ondersteuning en hulp via de Servicepunten en de Sociale Dorpsteams. Dit geldt voor alle inwoners. Een grote verandering is dat jeugd hiermee geen aparte kolom meer is, los van volwassenen. De hulp en ondersteuning is, waar nodig, gericht op het hele gezin. Een belangrijke keuze die de gemeente hierbij maakt is investeren in preventie en het garanderen van een adequate toegangsprocedure tot (maatwerk)voorzieningen. Visie en beleid van de gemeente op de Jeugdhulp staan beschreven in de lokale Beleidsnota WMO, "Kansen door Kantelen" en in het regionale beleidskader "Jeugdhulp...Route Zuidoost".

Toegang tot zorg

Alle inwoners kunnen hun vraag op het gebied van zorg en welzijn en werk en inkomen stellen bij de Servicepunten in de dorpen². De Servicepunten zijn voor iedereen toegankelijk. De consultants van de Servicepunten beantwoorden zoveel mogelijk vragen direct. Wanneer de consultants de kennis niet in huis hebben zorgen zij dat ze de juiste personen betrekken.

---

¹ Voor meer informatie: www.hoeverandertmijnzorg.nl

² Locaties: Hoofdstraat 164 in Driebergen (tijdelijke locatie boven de Albert Heijn), het Cultuurhuis in Doorn, de Twee Marken in Maarn, De Binder in Leersum en Allemanswaard in Amerongen

Bij ingewikkelde vragen of als er meerdere problemen bij een gezin spelen kan het Servicepunt doorverwijzen naar het Sociaal Dorpsteam. Inwoners kunnen niet rechtstreeks bij het Sociaal Dorpsteam terecht, de verwijzing gaat via een professional.

Het Sociaal Dorpsteam is een team van professionals die elk vanuit hun eigen achtergrond en expertise maatwerk kunnen leveren voor gezinnen binnen de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De leden van het Sociaal Dorpsteam komen bij de mensen thuis en bespreken de vragen en zorgen. Zij maken samen met het gezin een plan van aanpak: het gezinsplan. Ook kunnen ze direct hulp bieden indien nodig.

Verbinding met onderwijs

Onderwijs neemt een belangrijke plaats in bij jeugd en jeugdhulp. Om de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp te realiseren kent onze gemeente een zogenoemde schoolconsulent.

De schoolconsulent is een eerste aanspreekpunt voor jeugd, ouders én leerkrachten. Voor jeugd en ouders wordt de schoolconsulent een vertrouwd aanspreekpunt in de dorpen en op het schoolplein. Jeugd en ouders kunnen bij de schoolconsulent terecht met allerlei kleine en grote vragen over opvoeden en opgroeien. Voor leerkrachten kan de schoolconsulent een sparringpartner zijn. Samen kunnen zij er voor zorgen dat de zorg en ondersteuning in school en thuis (om school) op elkaar afgestemd wordt en elkaar versterkt. Daarnaast kan de schoolconsulent leerkrachten en intern begeleiders ondersteunen bij het vorm en inhoud geven aan het preventief zorgbeleid van de school. Met de schoolconsulent realiseren we een schakel tussen het onderwijs en het Dorpsteam.

Het gesprek als startpunt

Wanneer een inwoner een eenvoudige informatievraag heeft, kan de consulent van het Servicepunt deze meteen beantwoorden. Bij vragen over ondersteuning gaat de consulent, waar hij of zij dit nodig acht, een gesprek aan. Bij iedere hulpvraag lopen we een zorgvuldige procedure door. Dit doen we om de hulpvraag van de inwoner, zijn behoeften en de gewenste resultaten helder te krijgen. Zo achterhalen we wat de inwoner op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, mantelzorg of met hulp van zijn sociale netwerk zelf kan. Ook kijken we of het mogelijk is of de inwoner maatschappelijk nuttige activiteiten kan uitvoeren om zo zijn of haar zelfredzaamheid te vergroten en mee te doen in de maatschappij. Na het gesprek bepalen we samen of het nodig is om een algemene (overige) voorziening in te zetten of dat er een (individuele) maatwerkvoorziening nodig is. Deze werkwijze passen we toe bij alle inwoners, van jong tot oud.

In hoofdstuk vier is stapsgewijs beschreven hoe het proces van de toegang tot voorzieningen eruit ziet.

1.3 Bevoegdheden

De Verordening legt veel bevoegdheden bij het college. Deskundige consulenten, ambtenaren of beroepskrachten zullen in de regel de uitvoering op zich nemen (in mandaat). Waar in de Verordening en in de wet “het college” staat, kan het college deze bevoegdheden namelijk mandateren aan ondergeschikten dan wel niet-ondergeschikten op grond van de algemene regels van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

1.4 Beleidsregels én maatwerk

Beleidsregels zijn regels waarin het college van burgemeester en wethouders vastlegt hoe zij omgaat met haar bevoegdheden in de uitvoering van de Jeugdwet. Het college gaat handelen volgens deze beleidsregels. Maatwerk is hierbij het sleutelwoord.

De hulpvraag en de hierbij bevonden passende hulp voor de specifieke situatie zijn richtinggevend. Aangezien het veel nieuwe taken betreft, en de uitvoering nog in ontwikkeling is, kan het nodig zijn dat we de beleidsregels op basis van opgedane ervaring aanpassen.

De gemeenteraad van de gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft voor de jeugdhulp de regels vastgelegd in de “Verordening jeugdhulp Utrechtse Heuvelrug 2015”. Het “Besluit jeugdhulp Utrechtse Heuvelrug 2015” is door het college vastgesteld. De beleidsregels in dit document vormen een uitwerking van en een toelichting op de regels die zijn gesteld in de Verordening en het Besluit.

2 Definities en begrippen

2.1 Algemene toelichting

Alle definities en begrippen die we in deze beleidsregels gebruiken, hebben dezelfde betekenis als in de wet, de Verordening en het Besluit. Voor de lezer is het handig om de definities en begrippen direct op te kunnen zoeken, zonder dat genoemde andere documenten erbij gehaald moeten worden. Daarom is deze begrippenlijst opgenomen. De begrippenlijst is lang, maar verhoogt de directe leesbaarheid van dit document.

- Overall waar we in dit document spreken over *ouders* bedoelen we ook eventuele *pleegouders* of *verzorgers*.
- Overall waar we in dit document spreken over *hij* of *zijn* bedoelen we ook *zij* of *haar*.

2.2 Definities en begrippen

- a. Algemene voorziening: voorziening die vrij-toegankelijk is voor jeugdigen en ouders zonder voorafgaand onderzoek; als bedoeld in artikel 3, eerste lid van de verordening;
- b. AWBZ: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten;
- c. Begeleiding: Activiteiten waarmee een jeugdige wordt ondersteund bij het uitvoeren van dagelijkse levensverrichtingen en het aanbrengen en behouden van structuur in en regie over het persoonlijk leven;
- d. Beschikking: beschikking in de zin van de Algemene wet bestuursrecht afgegeven door de gemeente aan jeugdige of ouder, waarmee jeugdige in aanmerking komt voor de individuele voorziening;
- e. Besluit: besluit Jeugdhulp gemeente Utrechtse Heuvelrug 2015;
- f. CAK: Centraal Administratie Kantoor (orgaan dat de ouderbijdragen voor de Jeugdwet berekent en int);
- g. Collectieve voorziening: voorziening die bedoeld is voor een groep mensen met specifieke kenmerken, hiervoor makkelijk toegankelijk is en gericht is op maatschappelijke ondersteuning of jeugdhulp;
- h. College: College van burgemeester en wethouders;
- i. Consulent: medewerker van een Servicepunt;
- j. Crisissituatie: een acute ernstige verstoring van het alledaagse functioneren van het gezin;
- k. Diagnose: Het vaststellen welk onderliggend patroon, stoornis of ziekte ten grondslag ligt aan de vertoonde symptomen;
- l. Familiegroepsplan: hulpverleningsplan of plan van aanpak opgesteld door de ouders, samen met bloedverwanten, aanverwanten of anderen die tot de sociale omgeving van de jeugdige behoren;

- m. Gebruikelijke zorg: de normale, dagelijkse zorg die partners of ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar te bieden;
- n. Gezinsdoelen: gegevens van de gezinsleden en de belangrijkste doelen die zij met het plan willen bereiken;
- o. Hulpvraag: behoefte van een jeugdige of zijn ouders aan jeugdhulp in verband met opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen, lichamelijk, zintuigelijke of verstandelijke beperkingen, als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, van de wet.
- p. Individuele voorziening: een op de jeugdige of zijn ouders toegesneden voorziening die alleen na zorgvuldig onderzoek toegankelijk is voor jeugdigen en ouders; als bedoeld in artikel 3, tweede lid van de verordening;
- q. Jeugdhulpaanbieder: organisaties of personen die voor de gemeente daadwerkelijk de jeugdhulp uitvoeren en de organisaties die in het bezit zijn van een (voorlopig) certificaat om kinderbescherming en jeugdreclassering uit te voeren (of wel de gecertificeerde instellingen);
- r. Jeugdige: persoon tot achttien jaar die aanspraak kan maken op ondersteuning vanuit de Jeugdwet met toepassing van het woonplaatsbeginsel. Jeugdhulp kan doorlopen tot maximaal het 23e levensjaar als de betreffende hulp niet onder een ander wettelijk kader wordt aangeboden (zoals de Awbz of Zvw);
- s. Lokaal SAVE-team: team dat aanvullend op het Sociaal Dorpsteam werkt en gebiedsgerichte jeugdbescherming biedt in de breedste zin van het woord, van advies, consult en onderzoek tot aan het uitvoeren van gerechtelijke maatregelen;
- t. Melding: melding van een hulpvraag als bedoeld in artikel 5, eerste lid van de verordening;
- u. Niet-professionele hulp: hulp door iemand vanuit het sociaal netwerk;
- v. Ouder: ouder(s), stiefouder(s), pleegouder(s) of een ander die een jeugdige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt;
- w. Out-reachend werken: wijze van werken waarin een professional het initiatief neemt om een inwoner die hulp of ondersteuning nodig lijkt te hebben, te benaderen;
- x. Pgb: persoonsgebonden budget als bedoeld in artikel 8.1.1 van de wet, zijnde een door het college verstrekt budget aan een jeugdige of zijn ouders, dat hen in staat stelt de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoort te betrekken van derden;
- y. Regionaal expertteam: team/pool van experts op diverse relevante vakgebieden die door het Sociaal Dorpsteam om advies gevraagd kan worden;
- z. Servicepunten: team dat binnen een dorp het eerste aanspreekpunt is voor inwoners met hulp- en ondersteuningsvragen. Bij de vijf Servicepunten in de gemeente Utrechtse Heuvelrug wordt informatie en advies gegeven en hulp geboden om inwoners weer op weg te helpen;
- aa. Sociaal netwerk: personen uit de huiselijke kring of andere personen met wie de jeugdige een sociale relatie onderhoudt;
- bb. Sociaal Dorpsteam: multidisciplinair team dat binnen een dorp het eerst aanspreekpunt is voor de Servicepunten en professionals;
- cc. SVB: Sociale Verzekeringsbank;
- dd. Trekkingsrecht: Vanaf 1 januari 2015 krijgt u het pgb niet meer op uw eigen bankrekening gestort. De Sociale Verzekeringsbank (SVB) beheert dan uw budget. De SVB betaalt in uw opdracht uw zorgverleners;
- ee. Veilig Thuis: nieuwe naam voor het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) voor advies en/of meldingen van een vermoeden van (ernstige) vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld, voor alle leeftijden;
- ff. Verordening: Verordening Jeugdhulp gemeente Utrechtse Heuvelrug 2015;
- gg. Verwijzer: een door het college gemandateerde persoon voor het verrichten van activiteiten op het gebied van toeleiding, de huisarts, de medisch specialist en de jeugdarts;
- hh. Wet: Jeugdwet;

- ii. Wlz: Wet langdurige zorg;
- jj. Wmo: Wet maatschappelijke ondersteuning;
- kk. Zvw: Zorgverzekeringswet.

3 Wat verandert er?

3.1 Nieuwe taken

Per 1 januari 2015 treedt de Jeugdwet in werking. Deze wetgeving vervangt de Wet op de jeugdzorg. De Jeugdwet geeft nadere invulling aan de overdracht van de verantwoordelijkheid voor jeugdhulp naar gemeenten. Op grond van de Jeugdwet:

- worden gemeenten verantwoordelijk voor alle jeugdhulp: ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedproblemen, psychische problemen en stoornissen;
- worden gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering, en de advisering en verwerking van meldingen inzake huiselijk geweld en kindermishandeling;
- verzorgen gemeenten de vrijwillige en gedwongen jeugdzorg die tot 1 januari 2015 onder verantwoordelijkheid vallen van de provincie, de jeugd-GGZ vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de AWBZ, en de zorg voor jongeren in verband met een verstandelijke beperking (VB) en de begeleiding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf op basis van de AWBZ.

3.2 Wie voert die nieuwe taken uit?

Al deze jeugdhulptaken zijn nieuw voor de gemeente, maar het is uiteraard niet de bedoeling dat gemeenteambtenaren zonder professionele hulpverleningsachtergrond de jeugdhulp gaan uitvoeren. Dat laten zij over aan de professionals in de hulpverlening. Dit is te vergelijken met de taken die de gemeente al jaren heeft op het gebied van de jeugdgezondheidszorg. Denk daarbij aan het consultatiebureau en de schoolartsen. De gemeente organiseert en betaalt dit, maar professionals bieden de hulp en ondersteuning.

De taken op het gebied van kinderbescherming en jeugdreclassering voert de gemeente ook niet zelf uit. De gemeente legt die taken neer bij Veilig Thuis. Veilig Thuis is de nieuwe naam voor de samenwerking tussen het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG). Hierover worden bovenregionale afspraken gemaakt, die in het eerste kwartaal van 2015 worden vastgesteld. De rol van de gemeente is hierin te vergelijken met de rol die de provincie had tot 1 januari 2015. De provincie had toen afspraken de uitvoeringsorganisaties AMHK en SHG.

3.3 Anders werken

Met de Jeugdwet beoogt de Rijksoverheid om een concrete omslag (transformatie) in de ondersteuning voor en hulp aan jeugd te realiseren.

De transformatiedoelen zijn:

- meer preventie, meer eigen verantwoordelijkheid, meer benutten van 'eigen kracht' en het sociale netwerk van kinderen en hun ouders;

- kinderen en jongeren naar vermogen mee laten doen, laten participeren. Daarom willen we normaliseren, ontzorgen en niet onnodig medicaliseren;
- sneller jeugdhulp op maat, dicht bij huis, om zo het beroep op gespecialiseerde zorg te verminderen;
- betere samenwerking rond gezinnen: 1-gezin, 1-plan, 1-regisseur, o.a. door ontschotting van budgetten;
- meer ruimte voor professionals, door de regeldruk serieus terug te dringen;
- van wettelijk recht op zorg naar plicht voor “hulp en ondersteuning op maat” door gemeenten.

Het doel van het jeugdzorgstelsel blijft echter onverminderd overeind: jeugdigen en ouders krijgen waar nodig tijdig bij hun situatie passende hulp, met als beoogd doel ervoor te zorgen de eigen kracht van de jongere en/of het gezin te versterken.

3.4 Wat betekent dit?

De veranderingen in de jeugdhulp vragen veel van alle betrokkenen. Degene die een beroep doet op ondersteuning of hulp wordt eerst aangesproken op wat hij/zij samen met zijn sociale netwerk kan doen. Gemeenten moeten nog meer naast de inwoners gaan staan om dit mogelijk te maken. Zorgaanbieders moeten meer vraaggericht gaan werken. En van de samenleving als geheel vraagt deze hervorming meer betrokkenheid en zorg voor elkaar. Zo krijgen wij het samen voor elkaar.

4 Aanvraag hulp en ondersteuning

4.1 Hulpvraag

De inwoner, die behoefte heeft aan ondersteuning, of diens vertegenwoordiger, kan daarvoor terecht bij de Servicepunten in de dorpen, maar ook bij andere dienst-/hulpverleners in de gemeente (bijv. huisarts of wijkverpleegkundige). Bij de Servicepunten werken consulenten die qua opleiding en ervaring toegerust zijn op hun taken. In eerste instantie voeren de consulenten een verkennend gesprek met de inwoner of diens vertegenwoordiger. Indien blijkt dat informatie en advies voldoende zijn, dan informeert de consulent de inwoner in zijn of haar ondersteuningsvraag. Verdere vraagverheldering en/of verdieping is dan niet nodig.

4.2 Melding van een hulpvraag

Indien verdere vraagverheldering en/of verdieping nodig blijken, dan volgt een nader gesprek (*'het gesprek'* genoemd) met betrokkene waarbij alle levensgebieden (gezondheid, wonen, werk, inkomen, relatie, gezin etc.) aan bod komen. Hierbij bespreekt de consulent of het tot een aanvraag voor ondersteuning komt.

De aanvrager ontvangt vervolgens een bevestiging van de melding, waarin staat dat hij de mogelijkheid heeft om binnen zeven werkdagen na het gesprek een persoonlijk plan te overhandigen. In dit plan motiveert de aanvrager welke ondersteuning volgens hem nodig is. Dit is het familiegroepsplan³.

In hoofdstuk 4.4 staat meer informatie over het familiegroepsplan.

4.3 Onderzoek

Als verdere vraagverheldering en/of verdieping nodig is, dan is het gesprek het uitgangspunt van het uitgebreide onderzoek naar de situatie van de aanvrager. Daarbij is aandacht voor:

- de behoeften, persoonskenmerken en de voorkeuren van de aanvrager;
- het gewenste resultaat van de gevraagde ondersteuning;
- de mogelijkheden om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp te voorzien in zijn behoefte aan ondersteuning en maatwerk;
- de mogelijkheid om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te komen tot verbetering van zijn situatie;
- de behoefte aan ondersteuning van de mantelzorger(s) van aanvrager;
- de mogelijkheid om gebruik te maken van algemene, collectieve en/of andere voorliggende voorzieningen;
- de mogelijkheid om van een maatwerkvoorziening gebruik te maken;
- de mogelijkheid om te kiezen voor verstrekking in de vorm van een pgb;

---

³ In de praktijk kan dit een onderdeel zijn van het 'gezinsplan'. Zie voor meer informatie paragraaf 4.4

- of en zo ja, welke eigen bijdrage voor aanvrager van toepassing is.

De consulent doet op basis van de gegevens uit het gesprek nader onderzoek om te bepalen of de aanvrager een maatwerkvoorziening of dienst op grond van de Wmo 2015 of de Jeugdwet nodig heeft en informeert hem hierover. Van het gesprek en het onderzoek maakt de consulent een verslag. Als de aanvrager het verslag ondertekent en het verslag is voorzien van zijn naam, Burgerservicenummer (BSN), geboortedatum en een dagtekening, kan het verslag fungeren als aanvraagformulier voor een maatwerk voorziening.

4.4 Familiegroepsplan

In een familiegroepsplan staat welke problemen de jeugdige of het gezin heeft, welke hulp nodig is, en wie die hulp geeft. In het plan kan zowel hulp uit het eigen netwerk als professionele hulp beschreven zijn. Ouders kunnen samen met familieleden en andere directbetrokkenen uit de sociale omgeving van het gezin een familiegroepsplan maken. Op deze manier kunnen zij meedenken en meehelpen aan een oplossing. Het familiegroepsplan staat in de Jeugdwet en in de verordening van de gemeente Utrechtse Heuvelrug beschreven.

Een jeugdige kan om allerlei redenen hulp nodig hebben, bijvoorbeeld bij opgroei- en opvoedproblemen, zorg vanwege een beperking of psychische behandeling. De familie en het sociale netwerk krijgen in die situaties eerst de gelegenheid om samen een plan voor de hulpverlening te maken. Dit geldt ook als het kind of de jongere te maken heeft met jeugdbescherming. De ouders moeten dan wel het ouderlijk gezag hebben over hun kind.

Een familiegroepsplan geeft familie en het sociale netwerk meer verantwoordelijkheid en meer controle. Mensen in het sociale netwerk zijn overigens niet altijd familie; het is ook mogelijk bijvoorbeeld een leraar of bevriende buur te betrekken. Ouders en de jeugdige geven zelf aan wie zij willen betrekken bij het familiegroepsplan.

Een familiegroepsplan is niet verplicht. Directbetrokkenen van de jeugdige hebben het recht om zelf een plan te maken, maar het hoeft niet. Als zij geen plan maken, zal de professionele hulpverlening dat doen. Het Sociaal Dorpsteam kan ondersteuning bieden bij het opstellen van het familiegroepsplan. Bij concrete bedreiging voor de ontwikkeling van de jeugdige, of als de belangen van de jeugdige op een andere manier geschaad kunnen worden, hoeft het familiegroepsplan niet ingezet te worden. Een gezin heeft officieel 7 werkdagen om een familiegroepsplan te maken. De consulent van het Servicepunt of het Sociaal Dorpsteam kan het gezin hier eventueel bij ondersteunen.

Gezinsplan

In de praktijk werkt het Sociaal Dorpsteam met een gezinsplan. Het familiegroepsplan kan hier een onderdeel van uitmaken. In het gezinsplan beschrijft een medewerker van het Sociaal Dorpsteam, waar mogelijk samen met het gezin, de stappen die nodig zijn om tot een passende aanpak voor de situatie of het probleem te komen.

4.5 Aanvraag

De gemeente neemt alleen een aanvraag in behandeling wanneer een aanvraagformulier of gespreksverslag is voorzien van naam, BSN, geboortedatum en ondertekening door de aanvrager (of gemachtigde). De datum waarop de aanvraag juist en volledig is, geldt als aanvraagdatum. Indien de

gemeente een aanvraag ontvangt die een ander bestuursorgaan moet behandelen, heeft de gemeente een doorzendplicht (art. 2:3 Awb).

In de praktijk neemt de consulent contact op met de aanvrager om te vragen of de consulent de aanvraag mag doorzenden naar het desbetreffende bestuursorgaan. Slechts met toestemming van de aanvrager kan de gemeente de aanvraag doorzenden naar het desbetreffende bestuursorgaan. Als de aanvrager geen toestemming verleent, retourneert de consulent de volledige aanvraag met een begeleidende brief (of telefoongesprek) aan de aanvrager.

De consulent zal waar mogelijk samen met de aanvrager verder uitzoeken welke voorziening of arrangement het meest geschikt is in zijn of haar situatie. Het aanvragen van een medisch advies, bij de door de gemeente gecontracteerde instantie, kan onderdeel uitmaken van het onderzoek. Medisch advies wordt dan gevraagd bij betreffende instellingen. Dit kan alleen in overleg en met toestemming van ouders/jeugdige en vindt zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen zes weken plaats.

Melding, onderzoek en aanvraag beschrijven we in hoofdstuk 2 van de Verordening, artikelen 6 tot en met 9.

Voor een volledige beschrijving van de toegang tot ondersteuning in het kader van de Wmo (sociaal domein breed) wordt ook verwezen naar de Aanvulling op het Beleidsplan Wmo 2013-2016.

4.6 Woonplaatsbeginsel

Een voorwaarde om voor een voorziening in aanmerking te komen is dat de aanvrager zijn hoofdverblijf in de gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft. De verantwoordelijke gemeente is namelijk in beginsel de gemeente waar de ouder met gezag woont. Als een jeugdige (18-) en zijn ouders hulp nodig hebben, bekijken we eerst waar het gezag ligt. Daarna stellen we vast wat het adres is van de gezaghebbende ouder. Zo wordt duidelijk welke gemeente verantwoordelijk is voor de desbetreffende jeugdige. Wanneer beide ouders het gezag hebben is het hoofdverblijf van de jeugdige leidend. Bij een verhuizing, een wijziging in het gezag of als de jeugdige meerderjarig wordt, verandert de situatie. Voor de nieuwe situatie moet opnieuw met behulp van het stappenplan worden bepaald welke gemeente op dat moment de verantwoordelijke gemeente is.

Als ouders na een echtscheiding in verschillende gemeenten wonen en in gedeeld co-ouderschap voor de kinderen zorgen, wordt een 'hoofdverblijf' van het kind aangewezen. De rechter kan dit hoofdverblijf bepalen bij de scheidingsuitspraak. Als het hoofdverblijf niet door de rechter is bepaald, geven ouders zelf het hoofdverblijf van hun kind aan. Zijn de ouders hiertoe niet in staat, dan treden de twee gemeenten waar de ouders wonen met elkaar in overleg. Gemeenten hanteren hierbij het volgende criterium: het hoofdverblijf is die gemeente waar de jeugdhulp aan het kind binnen diens sociale netwerk (school, sport en vriendenkring) georganiseerd kan worden.

5 Vormen van Jeugdhulp

5.1 Algemene voorziening

Een algemene voorziening is het aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, vrij toegankelijk is. Algemene voorzieningen zijn gericht op maatschappelijke ondersteuning of jeugdhulp. Een algemene voorziening is beschikbaar voor alle inwoners. Er vindt dus geen toets plaats of jeugdigen en/of hun ouders hier voor in aanmerking komen en er is geen verwijzing of beschikking nodig om er gebruik van te mogen maken. Wanneer blijkt dat aanvrager niet op eigen kracht of met hulp van het sociaal netwerk tot een oplossing kan komen, beoordelen de consulenten van het Servicepunt of het Sociaal Dorps team of er algemene/collectieve voorzieningen zijn die de problemen, die betrokkene ervaart, (gedeeltelijk) kunnen oplossen.

De gemeente Utrechtse Heuvelrug hecht veel waarde aan de algemene voorzieningen. Immers, wanneer het niveau van algemene voorzieningen in de gemeente hoog is, is er minder reden voor inwoners om aanspraak te maken op collectieve of individuele voorzieningen. Veel inwoners kunnen dan, ondanks eventuele beperkingen, langer blijven “meedoen”.

De overheid stuurt en financiert de algemene voorzieningen deels. Dit zijn vaak basisvoorzieningen die in iedere gemeente aanwezig moeten zijn.

Voorbeelden van algemene voorzieningen:

- onderwijs;
- kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaalwerk;
- jeugdcentra;
- jeugdwelzijnswork en jongerenwork;
- consultatiebureau;
- opvoedondersteuning.

Initiatieven van particulieren of vrijwilligers leveren ook een belangrijke bijdrage aan het aanbod van algemene voorzieningen.

5.2 Collectieve voorziening

Een collectieve voorziening is een voorziening die meerdere personen tegelijk gebruiken. Deze voorziening is bestemd voor inwoners met specifieke vragen of kenmerken.

Voorbeelden van collectieve voorzieningen:

- voor- en vroegschoolse educatie (vve);
- opvoedcursussen;
- sociale vaardigheidstrainingen.

5.3 Individuele voorziening

Een individuele voorziening is het aanbod van diensten of activiteiten dat, alleen na zorgvuldig onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, middels een beschikking toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning of jeugdhulp.

Maatwerk is hierbij belangrijk. De hulpverlener past de voorziening aan de persoonlijke omstandigheden aan. Na toekennen van de individuele voorziening ontvangt de gebruiker een beschikking van de gemeente. De inwoner heeft de mogelijkheid voor bezwaar en beroep.

Soms is er sprake van een “maatwerkarrangement”. De consulent van het Sociaal Dorpsteam zorgt dan dat het geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen afgestemd wordt op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een inwoner. Een onderdeel van dit geheel kan een individuele voorziening zijn.

Een jeugdige kan toegang krijgen tot individuele voorzieningen via het Sociaal Dorpsteam. Daarnaast is het rechtstreeks doorverwijzen naar een individuele voorziening bij de wet geregeld voor de volgende professionals:

- Veilig Thuis;
- Huisartsen;
- Medici zoals kinderartsen;
- Gecertificeerde instelling, wanneer er sprake is van dwang.

De volgende individuele voorzieningen zijn beschikbaar op basis van het tweede lid van artikel 3 van de Verordening:

- Behandeling & Hulp;
- Begeleiding;
- JeugdzorgPlus;
- Pleegzorg;
- Zeer specialistische functies.

De deelovereenkomsten van de inkoop regio Zuidoost Utrecht bevatten een uitwerking van de individuele voorzieningen en een lijst met activiteiten die hier binnen vallen. Hieronder geven we de individuele voorzieningen op hoofdlijnen weer⁴.

5.3.1 Individuele voorziening: Behandeling & hulp

Deze voorziening is gericht op:

- behandeling en hulp (geen preventie en begeleiding) aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptie-gerelateerde problemen;
- behandeling/hulp voor de bevordering van de deelname aan het maatschappelijk verkeer (geen preventie en begeleiding) van het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een somatische,

---

⁴ Voor meer informatie over de individuele voorzieningen: http://www.heuvelrug.nl/samen/inkoop-jeugdhulp-zorg-om-tafel_45936/

verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem;

- Het herstellen van de veiligheid van de jeugdige en/of de samenleving.

5.3.1.1 Wat valt onder behandeling & hulp?

1. Het stellen van diagnose al dan niet inclusief een advies voor begeleiding en/of behandeling voor jeugdige met psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking.
2. Het bieden van behandeling/hulp bij een jeugdige met psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptie-gerelateerde problemen, zodat een jeugdige zo maximaal mogelijk kan deelnemen aan het maatschappelijk verkeer in een zo veilig mogelijke omgeving.

5.3.2 Individuele voorziening: Begeleiding

De begeleiding is gericht op:

- het begeleiden van een jeugdige bij het achteruitgaan van zijn zelfredzaamheid en/of participatie; of
- het stabiliseren van de zelfredzaamheid en/of participatie van een jeugdige; of
- het verbeteren van de zelfredzaamheid en/of participatie van een jeugdige.

5.3.2.1 Wat valt onder begeleiding?

1. ondersteunen bij en opbouwen van een sociaal netwerk van de jeugdige;
2. ondersteunen van de thuisadministratie;
3. ondersteuning bij (arbeidsmatige)dagbesteding;
4. persoonlijke verzorging voor jeugdige;
5. mantelzorgondersteuning;
6. ondersteuning bij zelfredzaamheid/zelfregie;
7. ondersteuning bij de invulling van het ouderschap.

5.3.3 Individuele voorziening: JeugdzorgPlus

Jeugdzorgplus is er voor jeugdigen met ernstige (gedrags)problemen. Zij kunnen in instellingen voor Jeugdzorgplus worden geplaatst (gesloten jeugdzorg). Daar krijgen zij hulp in een gesloten omgeving. Deze jeugdigen hebben bescherming nodig tegen zichzelf of tegen anderen. Het is in het belang van de jeugdigen zelf dat zij een behandeling krijgen in geslotenheid. Dit voorkomt dat zij zich onttrekken aan de zorg die ze nodig hebben, of dat anderen hen onttrekken aan de zorg.

Doel van JeugdzorgPlus is enerzijds veiligheid en bescherming bieden. Anderzijds is het doel jeugdigen te stabiliseren en zodanig hulp te bieden dat er perspectief is op een traject (thuis, in een residentiële voorziening of pleeggezin) waar de jeugdige een dagbesteding (onderwijs) heeft.

Het kenmerk van de Individuele voorziening JeugdzorgPlus is de mogelijkheid om beperkende maatregelen toe te passen. De behandeling is erop gericht om de impact van de beperkende maatregelen zo passend mogelijk te laten zijn, en de jeugdige voor te bereiden op een tijd waarin er geen noodzaak maar ook geen mogelijkheid meer is voor beperkende maatregelen.

Binnen de JeugdzorgPlus voorziening leert men de jeugdige om met een aantal chronisch aanwezige condities om te gaan. Deze condities kunnen gelegen zijn in de jeugdige (stoornissen, gedrag etc.), in het systeem van de jeugdige (disfunctionele gezinssystemen) of in de bredere omgeving (vatbaarheid voor vriendengroepen, loverboys). Doel is om de jeugdige vaardigheden bij te brengen die ervoor zorgen dat de jeugdige voldoende normaal kan meedoen in de samenleving.

5.3.3.1 Wat valt onder JeugdzorgPlus?

1. behandeling in geslotenheid (buiten de thuisomgeving);
2. veiligheid en bescherming bieden;
3. stabiliseren en perspectief bieden;
4. dagbesteding (onderwijs);
5. zo nodig beperkende maatregelen;
6. leren om met chronisch aanwezige condities om te gaan;
7. vaardigheden bijbrengen die er voor zorgen dat de jeugdige voldoende normaal kan meedoen in de samenleving.

5.3.4 Individuele voorziening: Pleegzorg

Pleegzorg is plaatsing in gezinsverband als hulp thuis niet meer mogelijk is en een jeugdige voor korte of langere tijd uit huis moet worden geplaatst. Het gaat om een combinatie van 'zo gewoon mogelijk opgroeien' en professionele hulp. Het uitgangspunt van pleegzorg is dat een jeugdige zoveel mogelijk opgroeit in een gewone gezinsomgeving.

De jeugdhulpaanbieder die pleegzorg aanbiedt, draagt zorg voor de samenwerking tussen alle partijen rond de jeugdige en biedt, waar nodig professionele hulp aan de jeugdige, de pleegouders en eventueel de ouders.

5.3.4.1 Wat valt onder pleegzorg?

1. het kan gaan om een voltijd- of deeltijd verblijf in een pleeggezin;
2. de zorg richt zich op terugkeer naar huis of stabilisering van de plaatsing in het pleeggezin;
3. behandeling en begeleiding bepaalt de jeugdhulpaanbieder op maat;
4. ook voor de ouders en/of pleegouders kan de jeugdhulpaanbieder hulp op maat inzetten.

5.3.5 Individuele voorziening: Zeer specialistische functies

Er een aantal zeer specialistische functies, waarover op landelijk niveau afspraken zijn gemaakt. Indien nodig zullen deze lokaal worden ingezet.

5.3.5.1 Wat valt onder zeer specialistische functies?

1. Huidige landelijke specialismen JeugdzorgPlus;
2. GGZ met een landelijke functie;
3. Expertise en behandelcentrum op het terrein van geweld in afhankelijkheidsrelaties onder 18 jaar;
4. Jeugd sterk gedragsgestoord licht verstandelijk gehandicapt (j-sglvg);
5. Gespecialiseerde diagnostiek, observatie en exploratieve behandeling aan (L)VB jeugd GGZ met bijkomende complexe problematiek;
6. Forensische jeugdzorg: inzet van erkende gedragsinterventies gericht op het verminderen van de

recidive bij schorsing voorlopige hechtenis, voorwaardelijke veroordeling of gedragsmaatregel.

5.4 Landelijke voorzieningen

Landelijk is er een viertal functies op het gebied van jeugdhulp beschikbaar. Het gaat om voorzieningen die landelijk beschikbaar moeten blijven. Over deze functies zijn namens de gemeenten op landelijk niveau afspraken gemaakt. Deze voorzieningen zijn vrij toegankelijk.

5.4.1 Wat valt onder de landelijke voorzieningen?

1. Stichting Adoptievoorzieningen
Deze organisatie houdt zich bezig met de nazorg en opvoedingsondersteuning aan adoptieouders.
2. Stichting Opvoeden.nl
Een keurmerk voor opvoedinformatie verschaft ouders en opvoeders de zekerheid dat de informatie betrouwbaar is. Bijna alle 403 gemeenten zijn aangesloten op de content van Stichting Opvoeden.nl.
3. Stichting Kindertelefoon
Stichting Kindertelefoon adviseert jongeren gratis over hun (anonieme) vragen of problemen. Voor kinderen is de Kindertelefoon vaak het eerste contact met de Jeugdhulp.
4. Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ)
Het AKJ is een onafhankelijke landelijke organisatie. De vertrouwenspersonen zetten de belangen van cliënten in de jeugdzorg voorop. Met hun expertise en inzet draagt het AKJ bij aan een voortdurende kwaliteitsverbetering van de jeugdzorg.

6 Hoe leveren we hulp en ondersteuning?

6.1 Wijze van verstrekking

Er zijn twee vormen waarin het college van burgemeester en wethouders namens de gemeente Utrechtse Heuvelrug zorg kan verstrekken:

- In natura;
- In de vorm van een persoonsgebonden budget (pgb).

6.2 Zorg in natura

“Zorg in natura” betekent dat de gemeente hulp voor de jeugdige en of de ouders inkoopt. De gemeente gaat hiervoor contracten aan met zorgleveranciers. Zij leveren de benodigde hulp. De gemeente is ook eindverantwoordelijk voor de daadwerkelijke levering van de benodigde hulp. Jeugdigen of ouders krijgen op basis van een doorverwijzing of beschikking het recht op een bepaalde voorziening, gedurende een afgebakende hoeveelheid tijd. De inwoner heeft verder niets te maken met betaling aan de jeugdhulpaanbieder, dat is de taak van de gemeente.

6.3 Persoonsgebonden budget (pgb)

Een persoonsgebonden budget noemt men in de volksmond ook wel pgb. Als de gemeente een pgb verstrekt betekent dit dat de gemeente via het zogenaamde trekkingsrecht een geldbedrag via de Sociale Verzekerings Bank (SVB) aan de inwoner ter beschikking stelt. Hiermee kan de inwoner zelf de benodigde voorziening inkopen. De gemeente kan het pgb alleen bij individuele voorzieningen toekennen en dus niet bij algemene voorzieningen. Het pgb voor zowel jeugd als volwassenen sluit zoveel mogelijk op elkaar aan in verband met rechtsgelijkheid. Dit is geregeld op basis van de pgb bepalingen in de nieuwe Jeugdwet en Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

In hoofdstuk 7 lichten we het pgb verder uit.

6.4 Keuzemogelijkheid

Als een jeugdige in aanmerking komt voor een individuele voorziening kunnen jeugdige en/of ouders zelf kiezen tussen het pgb of de zorg in natura. Zo kunnen zij zelf hulp organiseren en inkopen. Om een zo goed mogelijke keuze te kunnen maken, informeert het Sociaal Dorpsteam de jeugdige en/of ouders. Ook informeren zij aanvragers over de voor- en nadelen van de keuze.

Er gelden ook voorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor pgb, deze staan toegelicht in hoofdstuk 7.2.

Er is een aantal verschillen tussen het pgb of de zorg in natura. Met het pgb bepaalt de jeugdige of ouders zelf wie zij als zorgverlener kiezen en sluiten zij zelf een zorgovereenkomst af. De Sociale

Verzekerings Bank (SVB) betaalt de zorgverlener. De salarisadministratie kan ook aan de SVB worden uitbesteed. Bij zorg in natura levert de jeugdhulpaanbieder de zorg en ook de administratie daaromheen. De jeugdige of ouders hoeft daar zelf niets voor te doen.

6.5 Mogelijkheid om op eigen kosten keuzes te maken

Als jeugdigen of ouders liever duurdere hulp willen dan dat de gemeente op basis van “het goedkoopst adequaat”⁵ verstrekt, dan kan dat op basis van het pgb. De eventuele meerkosten als gevolg van deze keuze kunnen jeugdigen en/of ouders uiteraard niet uit het pgb betalen. Wel mogen zij besluiten om het verschil zelf te financieren. De inwoner krijgt het pgb op basis van de goedkoopst adequate voorziening en betaalt de rest zelf bij. De risico's die deze keuze met zich mee brengt, zijn voor de aanvrager zelf.

6.6 Combineren

In de praktijk lossen combinaties van verschillende vormen van hulp, uitgevoerd door verschillende partijen of personen een hulpvraag vaak op. Bijvoorbeeld een mix van zorg in natura en een pgb. Dit kan bijvoorbeeld als er binnen een gezin verschillende soorten ondersteuning nodig is.

Zo kan een gezin bijvoorbeeld voor vervoer gebruik maken van collectieve voorzieningen, de dagbesteding in zorg in natura regelen en is er voor de individuele begeleiding van een jeugdige een pgb. Het is van belang dat binnen deze combinatie van voorzieningen flexibiliteit mogelijk is.

6.7 Beschikking

De aanvrager ontvangt de beslissing op zijn aanvraag op grond van de Wmo 2015 of de Jeugdwet conform de daarvoor gestelde termijn in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) schriftelijk in een beschikking. Daarin staat het besluit opgenomen. De norm voor het ontvangen van de beschikking is acht weken.

Indien de gemeente deze termijn lijkt te overschrijden, zal de gemeente, op grond van de Awb, de aanvrager schriftelijk informeren over een verlenging van deze termijn met acht weken. In de beschikking staat: de aanvraagdatum, de beslissing, de motivering van de beslissing en informatie over de effectuering van het besluit. De aanvrager kan tegen deze beslissing bezwaar en beroep indienen volgens de Awb. In de beschikking staat een bezwaarclausule opgenomen. Er staat ook een einddatum op de beschikking, tenzij het om pleegzorg gaat.

Soms is hulp of ondersteuning direct nodig. Om wachttijd te voorkomen kan de gemeente de beschikking met terugwerkende kracht verlenen. Zo kunnen we de hulp of ondersteuning snel inzetten.

---

⁵ Het Sociaal Dorpsteam bepaalt in samenspraak met het gezin welke hulp nodig is. Vervolgens zet het Sociaal Dorpsteam het verzoek uit bij de gecontracteerde aanbieders en weegt het Sociaal Dorpsteam af welke hulp financieel gezien het meest voordelig is.

7 Persoonsgebonden budget uitgelicht

7.1 Persoonsgebonden budget (pgb)

Een persoonsgebonden budget noemt men in de volksmond ook wel pgb. Als de gemeente een pgb verstrekt betekent dit dat de gemeente via het zogenoemde trekkingsrecht bij de Sociale Verzekerings Bank (SVB) een geldbedrag aan de inwoner ter beschikking stelt. Hiermee kan de inwoner zelf de benodigde voorziening inkopen. De gemeente kan het pgb alleen bij individuele voorzieningen toekennen en dus niet bij algemene voorzieningen. Het pgb voor jeugd en volwassenen sluit zoveel mogelijk op elkaar aan. Dit is in de bepalingen van de nieuwe Jeugdwet en Wmo opgenomen in verband met rechtsgelijkheid.

Voor inwoners die in 2014 een pgb ontvingen geldt de continuïteit van zorg. Voor hen verandert er niets totdat hun huidige pgb afloopt, of uiterlijk op 31 december 2015. Dan start de hieronder beschreven procedure.

7.2 Trekkingsrecht

Ouders van een jeugdige krijgen het pgb niet meer op hun eigen bankrekening gestort. De Sociale Verzekeringsbank (SVB) beheert het budget en betaalt in opdracht van de ouders de zorgverleners. Dat is trekkingsrecht. Hiervoor moeten ouders een zorgovereenkomst met de zorgverleners sluiten. De gemeente (bij Wmo 2015 en/of Jeugdwet) of het zorgkantoor (Wet langdurige zorg⁶) moet de zorgovereenkomst goedkeuren. Het trekkingsrecht maakt de verantwoording over de uitgaven makkelijker. De SVB neemt namelijk een groot deel van de financiële administratie van ouders over. Het trekkingsrecht geldt voor iedereen die in 2015 een pgb van de gemeente krijgt (Wmo 2015 en/of Jeugdwet). Het geldt ook voor iedereen die in 2015 een pgb krijgt van het zorgkantoor (AWBZ of Wet langdurige zorg). Het trekkingsrecht geldt niet voor mensen die in 2015 een pgb van de zorgverzekeraar krijgen. Het trekkingsrecht geldt ook niet voor mensen die reeds voor 1 januari 2015 een persoonsgebonden budget hadden voor jeugdhulp. Voor hen geldt immers continuïteit van zorg.

7.3 Voorwaarden om in aanmerking te komen voor een pgb

We streven er naar dat inwoners die kiezen voor een pgb dit bewust doen en met de verantwoordelijkheden om kunnen gaan die aan het pgb verbonden zijn. Ook streven we ernaar dat de ondersteuning en hulp tot de beoogde resultaten leiden. Dit sluit aan bij het landelijk wettelijk kader dat het Rijk met betrekking tot het pgb hanteert.

---

⁶ Het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg) indiceert of iemand recht heeft Wlz-zorg (Wet langdurige zorg). Het regionale zorgkantoor neemt de uitvoering op zich.

In de Jeugdwet staan drie voorwaarden beschreven waar personen aan moeten voldoen, willen zij aanspraak kunnen maken op een pgb. Een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, als:

1. *de jeugdige en zijn ouder naar het oordeel van het college in staat zijn de aan een budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren.*

In de praktijk betekent dit dat de consulenten van de Servicepunten/Sociaal Dorpsteams hierover beslissen, nadat zij overleg hebben gevoerd met jeugdige en/of ouder(s).

2. *de jeugdige en zijn ouder zich gemotiveerd op het standpunt stellen dat zij de individuele voorziening niet wensen geleverd te krijgen door een door het college voorgestelde jeugdhulpaanbieder.*

In de praktijk betekent dit dat de jeugdige en zijn/haar ouder(s) moeten motiveren waarom zij geen gebruik willen maken van de hulp die door het Servicepunt/Sociaal Dorpsteam wordt voorgesteld.

3. *naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoort en die de jeugdige en zijn ouder van het budget willen betrekken, van goede kwaliteit is.*

In de praktijk betekent dit dat de consulenten van de Servicepunten/Sociaal Dorpsteams hierover beslissen, nadat zij overleg hebben gevoerd met de jeugdige en/of ouder(s). Denk bij 'goede kwaliteit' aan veiligheid, doeltreffendheid en cliëntgerichtheid.

Naast de eisen vanuit de Jeugdwet en Verordening stellen we in de gemeente Utrechtse Heuvelrug de volgende aanvullende eisen aan een pgb-houder:

- In de drie jaren voorafgaand aan de datum van het gesprek (zie 4.4) moet er door de pgb-houder (jeugdige en/of zijn ouders) zijn voldaan aan de voorwaarden van het betreffende pgb. Hierbij gaat het om de voorwaarden vanuit de Jeugdwet en de Verordening. Als in de drie jaren voorafgaand aan het gesprek niet aan deze voorwaarden is voldaan, komt de inwoner niet in aanmerking voor een nieuw pgb;
- Voor jeugd geldt dat een ouder zelf de zorgverlener mag zijn voor zijn of haar kind en ook gemachtigd mag zijn als pgb-houder. Uitzonderingen en voorwaarden hierop werken we in een later stadium uit. Een voorbeeld van een uitzondering hierop is respijtzorg. Deze kan niet geleverd worden door de ouders, omdat zij juist degene zijn die respijt nodig hebben.

Er kunnen redenen zijn om een pgb niet toe te kennen. Dit beoordeelt het Servicepunt/Sociaal Dorpsteam op basis van iemand zijn individuele situatie.

Weigering van een persoonsgebonden budget kan plaatsvinden indien:

- er naar het oordeel van het Servicepunt/Sociaal Dorpsteam overwegende bezwaren zijn of een ernstig vermoeden is dat de budgethouder de aan een pgb verbonden taken niet op een verantwoorde wijze kan uitvoeren.

Situaties waarbij het risico groot is dat het pgb niet besteed wordt aan het daarvoor bestemde doel:

- de cliënt is handelingsonbekwaam;
- de cliënt heeft als gevolg van dementie, een verstandelijke beperking of ernstige psychische problemen onvoldoende inzicht in de eigen situatie;
- er is sprake van verslavingsproblematiek;
- er is sprake van schuldenproblematiek;
- er is eerder misbruik gemaakt van het pgb;
- er is eerder sprake geweest van fraude.

Bovenstaande opsomming is niet uitputtend. Er kunnen andere situaties denkbaar zijn waarin het verstrekken van een pgb niet gewenst is. In deze situaties kan een pgb worden geweigerd.

Om een pgb af te wijzen op overwegende bezwaren, moet er enige feitelijke onderbouwing zijn op grond waarvan afgewezen kan worden. Dit kan een medische onderbouwing zijn, maar ook het aantonen van bijvoorbeeld schulden. De onderbouwing staat vermeld in de beschikking.

7.4 Welke ondersteuning kan een jeugdige en/of ouder inkopen met een pgb?

In principe kunnen jeugdigen of ouders voor alle individuele voorzieningen op het gebied van jeugdhulp kiezen om deze in natura of via een pgb te verkrijgen. Een jeugdige of ouder die met een pgb de ondersteuning zelf organiseert, kan deze ondersteuning afnemen bij een informele hulp (bijvoorbeeld een familielid of bekende/het sociale netwerk), een zelfstandig werkende hulp of een jeugdhulpaanbieder.

7.5 Pgb afnemen vanuit het sociaal netwerk

Het pgb kan Jeugdhulp vanuit het sociaal netwerk bekostigen als het gaat om extra ondersteuning, in tegenstelling tot 'de gebruikelijke zorg'. Gebruikelijke zorg is de normale, dagelijkse zorg die leden van een gezin aan elkaar geven als zij samenleven. Het bieden van Jeugdhulp door een persoon die behoort tot het sociale netwerk van de aanvrager moet dus echt betaalde hulp vervangen.

Om te onderzoeken of de persoon die behoort tot het sociale netwerk ook echt betaalde hulp moet vervangen, bespreekt de consultant van het Servicepunt of van het Sociaal Dorpsteam met de inwoner die het pgb aanvraagt en zijn mantelzorgers:

- Of er tot dan toe al sprake is geweest van (onbetaalde) jeugdhulp;
- Waarom de zorgverlener uit het sociale netwerk er eventueel mee stopt;
- Waarom een eventuele nieuwe mantelzorger de zorg niet gratis wil verlenen.

In bepaalde gevallen kan het betalen voor mantelzorg redelijk zijn. Bijvoorbeeld als een familielid minder gaat werken om de zorg uit te kunnen voeren. Voorwaarden hiervoor zijn:

- Jeugdhulp vanuit het eigen informele netwerk voldoet aan de kwaliteitseisen zoals opgenomen in de Jeugdwet. Als de dienst hulp omvat waarvoor volgens landelijk geldende kwaliteitscriteria een minimale opleiding vereist is, beschikt de persoon over de desbetreffende kwalificatie;
- De in te zetten persoon heeft aangegeven dat de zorg aan de belanghebbende voor hem/haar niet tot overbelasting leidt;
- Het pgb mag niet vrijblijvend zijn, er ontstaat een zakelijke relatie (contract en familiegroepsplan);
- Het pgb mag niet gebruikt worden voor de betaling van tussenpersonen of belangenbehartigers.

7.6 Plek van levering

Levering van het pgb in het buitenland kan uitsluitend onder extra voorwaarden. Zo moet bijvoorbeeld uit het familiegroepsplan blijken dat dit noodzakelijk is voor de jeugdige of ouders.

7.7 Gezamenlijk inkopen

Het is toegestaan om samen zorg in te kopen via het pgb. De mogelijkheid bestaat om een voorziening te verstrekken die door een groep te gebruiken is. Gaat het om een individuele voorziening dan blijft

het te behalen zorgdoel en het proces van aanvraag, afhandeling, declaratie, facturering en verantwoording wel individueel.

7.8 Sommige voorzieningen zijn uitgesloten van pgb

- Ondersteuning in de vorm van een pgb is niet mogelijk voor algemene, voorliggende voorzieningen (zie hoofdstuk 5.1) die in de gemeente Utrechtse Heuvelrug aanwezig zijn;
- Een pgb wordt geweigerd als er sprake is van een crisissituatie;
- Tussenpersonen of belangbehartigers mogen niet uit het pgb worden betaald;
- Een pgb wordt geweigerd voor zover het pgb is bedoeld voor begeleiding- of administratiekosten in verband met het persoonsgebonden budget;
- Indien het bieden van een keuze voor het pgb negatieve gevolgen zou hebben voor het voortbestaan van het systeem van de desbetreffende individuele voorzieningen in natura kan een voorziening worden uitgesloten van pgb;
- Hulp/ondersteuning die buiten de nieuwe Jeugdwet blijft, bijvoorbeeld hulp die zorgverzekeraars beschikbaar stellen via aanvullende pakketten, komt niet in aanmerking voor vergoeding (pgb). Dit geldt ook voor jeugdigen of ouders zonder aanvullend pakket.

7.9 Hoogte van het pgb

In het Besluit staat vermeld wat het percentage aan pgb ten opzichte van de kosten van de betreffende Zorg In Natura. Van pgb-houders veronderstellen we van bepaalde diensten dat zij de hulp goedkoper kunnen inkopen. Als een kennis bijvoorbeeld de hulp uitvoert zijn er geen overheadkosten. Vandaar dat de tarieven voor pgb apart worden vastgesteld ten opzichte van de tarieven voor zorg in natura. Er is een aparte tariefberekening voor professionele zorg en voor zorg vanuit het sociale netwerk.

7.10 Controle op de uitgaven vanuit pgb

Door het gebruik van het systeem van trekkingsrecht via de SVB, wordt er automatisch al veel gecontroleerd. Omdat de SVB direct aan de hulpverlener of leverancier uitbetaalt aan de hand van facturen of werkbriefjes is het voor de gemeente gemakkelijk zichtbaar of de jeugdige en/of zijn ouders het pgb (goed) besteden.

Budgethouders (aanvragers/inwoners) die een beschikking voor het pgb voor een dienst ontvangen zijn verplicht om binnen drie maanden na de uitbetaling van het eerste pgb door de gemeente aan de SVB een zorgovereenkomst met hun hulpverlener in te dienen bij de SVB. Is de overeenkomst tussen budgethouder en hulp niet binnen drie maanden aan de SVB toegestuurd, dan heeft de gemeente het recht om het pgb op te schorten totdat de betreffende overeenkomst alsnog is ontvangen.

Als de budgethouder minder uitgeeft dan het volledige pgb, dan blijft dat staan op de rekening van de SVB. Aan het einde van elk jaar betaalt de SVB die overgebleven bedragen terug aan de gemeente.

8 Ouderbijdrage

8.1 Ouderbijdrage

Als een kind hulp met verblijf buiten het gezin krijgt, zijn ouders verplicht bij te dragen in de kosten. De ouderbijdrage in de Jeugdwet komt voort uit het besparingsmotief: ouders van wie kinderen buiten het gezin verzorging krijgen, hebben minder kosten voor die kinderen, waardoor de bijdrage gerechtvaardigd is.

Het college legt de ouderbijdrage op, maar het Centraal Administratie Kantoor (CAK) stelt de hoogte vast en int de bijdrage. De wettelijke verplichting is opgenomen in de Jeugdwet.

8.2 Wanneer is een ouderbijdrage verschuldigd?

Een ouderbijdrage is in 2015 verschuldigd voor:

- alle jeugdhulp waarbij een jongere een etmaal of een deel daarvan bij een pleegouder of in een accommodatie van een jeugdhulpaanbieder verblijft;
- hieronder valt ook verblijf (gedurende een etmaal of een dagdeel) in een ggz-instelling.

Het Sociaal Dorpsteam meldt aan de jeugdige en/of ouders of er sprake is van een ouderbijdrage. Omdat het Centraal Administratie Kantoor (CAK) de ouderbijdrage vaststelt en int, wordt de hoogte van de ouderbijdrage niet in de beschikking opgenomen. Hiervoor verwijzen we naar het CAK. Het is om die reden ook niet mogelijk om de ouderbijdrage bij voorbaat met het pgb te verrekenen.

9 Positie van jeugdigen en ouders

9.1 Inwonerparticipatie

De gemeente Utrechtse Heuvelrug wil er zijn voor haar inwoners. Door inwonersparticipatie kunnen we plannen en projecten verrijken. Daarom gaan we ook het gesprek aan met inwoners over de transformatie van het sociaal domein. We hebben specifiek voor de jeugdhulp een GezinsPanel opgericht. Hierin zijn inwoners vertegenwoordigd vanuit hun rol als (ouder van) cliënt, of als vertegenwoordiger vanuit cliëntenorganisaties. Het GezinsPanel komt twee tot vijf keer per jaar bijeen.

9.2 Medezeggenschap

In de Jeugdwet staan bepalingen die aangeven hoe jeugdhulpaanbieders invulling moeten geven aan de medezeggenschap van cliënten. De gemeente verwacht in de jaarrapportages van de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders een verantwoording over de invulling van medezeggenschap.

9.3 Vertrouwenspersoon

Jeugdigen en ouders die onder de Jeugdwet vallen, kunnen gratis een beroep doen op de ondersteuning door een onafhankelijk vertrouwenspersoon. Dit is landelijk geregeld bij het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg, het AKJ. Het vertrouwenswerk is met name gericht op het geven van informatie, advies en hulp bij klachten of problemen over de (rechts-) positie en over de (toeleiding naar) jeugdhulp. Het Sociaal Dorpsteam attendeert en informeert jeugdigen en ouders op het werk van vertrouwenspersonen.

9.4 Klachtenafhandeling

a. Klachtenafhandeling bij de jeugdhulpaanbieder

In de Jeugdwet is bepaald dat jeugdhulpaanbieders een regeling voor de behandeling van klachten treffen. Hierbij gaat het om klachten – over gedragingen van de aanbieder en zijn werknemers jegens een jeugdige of ouders- in het kader van de verlening van jeugdhulp, de uitvoering van een maatregel kinderscherming of jeugdreclassering.

De aanbieder moet een klachtencommissie instellen, die bestaat uit ten minste drie leden, waaronder een voorzitter die niet werkzaam is voor of bij de jeugdhulpaanbieder of de gecertificeerde instelling. De persoon op wiens gedragingen de klacht rechtstreeks betrekking heeft, mag niet deelnemen aan de behandeling van de klacht. Als jeugdigen of hun ouders een klacht hebben dan kunnen zij deze klacht indienen bij de aanbieder in kwestie of bij de klachtencommissie van die aanbieder.

b. Klachtenafhandeling bij het Servicepunt of het Sociaal Dorpsteam

De gemeente is verplicht een klachtenregeling te hebben. Met die regeling werkt de gemeente al jaren. Deze klachtenregeling passen we aan op onze nieuwe taken. Er komt daarom een klachtenregeling die betrekking heeft op klachten over de manier waarop meldingen en aanvragen bij het Servicepunt en het Sociaal Dorpsteam afgehandeld worden.

9.5 Cliëntondersteuning

Alle kinderen en jongeren die jeugdhulp ontvangen op grond van de Jeugdwet, hebben vanaf 1 januari 2015 recht op cliëntondersteuning. Cliëntondersteuning helpt jeugdigen en hun ouders om zelfstandig hun leven te leiden en om hun eigen problemen op te lossen. Dat kan bijvoorbeeld door mensen uit de sociale omgeving van de jeugdigen en hun ouders om hulp/ondersteuning te vragen.

Als professionele voorzieningen nodig zijn, helpen cliëntondersteuners om de hulpvraag te verduidelijken, keuzes te maken en de juiste hulp te organiseren en op elkaar af te stemmen.

In de cliëntondersteuning staat de eigen regie van de cliënt voorop. De ondersteuning is in principe kortdurend, maar dat is afhankelijk van de vragen waar ouders en jongeren mee zitten. Ook kan cliëntondersteuning op meerdere momenten opnieuw nodig zijn. Cliëntondersteuning bieden we aan vanuit de Servicepunten.

10 Kwaliteit

10.1 Kwaliteit van voorzieningen

De gemeente Utrechtse Heuvelrug vindt het belangrijk dat de voorzieningen die ze via de Jeugdwet aanbiedt, passend en kwalitatief goed zijn. De gemeente stelt in haar contracten met jeugdhulpaanbieders eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten.

Over kwaliteit is al veel in de wet geregeld. In aanvulling hierop zijn, afhankelijk van het soort voorzieningen in de overeenkomsten met zorgaanbieders, nadere kwaliteitseisen aan de aanbieders en de deskundigheid van hun medewerkers gesteld.

10.2 Klanttevredenheid

De gemeente bereidt een apart voorstel voor over monitoring en verantwoording. Klanttevredenheid is daar een onderdeel van.

10.3 Calamiteiten

Incidenten en calamiteiten

In het geval van incidenten en calamiteiten hanteren wij de volgende werkwijzen:

Werkwijze bij incidenten:

- eerst onderzoeken wat er precies aan de hand is, analyseren en evalueren;
- op grond van een afgewogen evaluatie besluiten tot het nemen van noodzakelijke maatregelen;
- vervolgens bepalen of er beleidsbijstellingen nodig zijn.

Werkwijze bij calamiteiten:

- wanneer een cliënt bedreigd wordt in zijn/haar gezond en veiligheid gelden de wettelijke dwangmaatregelen en uitvoeringsvoorwaarden;
- bij stagnerende hulpverlening is er een opschalingstructuur, waarin het gemeentebestuur, en in het bijzonder de verantwoordelijk wethouder, eindverantwoordelijk is voor het hulpaanbod in de gemeente, binnen het kader van de wet (o.a. burgerlijk wetboek).

10.4 Privacy

De decentralisaties en de beoogde integrale werkwijze van gemeenten brengt met zich mee dat gemeenten, meer dan voorheen, persoonsgegevens van inwoners zullen verwerken.

Er wordt uitgegaan van het belang dat gemeenten op een soepele manier informatie over inwoners kunnen opvragen en uitwisselen, zonder dat er nodeloos of overmatig gegevens worden opgevraagd, gedeeld of anderszins verwerkt.

Gemeenten en zorgaanbieders/zorgverleners hebben zich te allen tijde te houden aan de geldende privacywetgeving. Bovenop die privacywetgeving heeft de gemeente Utrechtse Heuvelrug een privacy protocol (november 2014) opgesteld.

Wij gaan uit van de betrokkenheid van de inwoner en zijn omgeving bij het tot stand komen van ondersteuning voor iedereen. Dit betekent dat ook de ondersteuning en de daarvoor noodzakelijke gegevensverwerking in de regel samen met de betrokkene(n) zal plaatsvinden. Echter, ook dan hebben wij de plicht om terughoudend om te gaan met de uitvraag en registratie van persoonsgegevens. Wij zijn daarbij gehouden aan Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Alleen in situaties waarin de veiligheid en gezondheid van betrokkene(n) en eventueel diens/hun omgeving in het geding zijn kiezen we voor het delen van essentiële informatie die van belang is voor een adequate hulp/zorgverlening. Dit ter bescherming van betrokkene(n) en diens/hun omgeving. Maar het zal nooit gaan om meer gegevens dan noodzakelijk is in een specifiek geval en de gegevens worden ook alleen gedeeld met die partijen voor wie het noodzakelijk is om over die gegevens te beschikken voor het uitvoeren van hun taak.